

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
Dyddiad:	8 Mai 2025
Pwnc:	Diweddariad Archwilio Mewnol
Pennaeth Gwasanaeth:	Marc Jones Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) a Swyddog Adran 151 MarcJones@ynysmon.llyw.cymru
Awdur yr Adroddiad:	Marion Pryor Pennaeth Archwilio a Risg MarionPryor@ynysmon.llyw.cymru
Natur a Rheswm dros Adrodd: Mae Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn gosod dyletswydd benodol ar y Pwyllgor i oruchwylio trefniadau archwilio mewnol y Cyngor fel rhan o'i ddyletswyddau deddfwriaethol, dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. (3.4.8.10.1) Mae gofyn i'r Pwyllgor ystyried y diweddariadau ar waith archwilio mewnol yn cynnwys canfyddiadau allweddol, materion sy'n achosi pryder, ymatebion rheolwyr a'r camau sydd wedi eu cymryd o ganlyniad i waith archwilio mewnol. Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried crynodebau o adroddiadau archwilio mewnol penodol fel y gofynnwyd, gan gynnwys effeithlonrwydd rheoliadau mewnol a bydd yn monitro gweithrediad camau a gytunwyd arnynt. (3.4.8.10.10) Mae'r adroddiad hefyd yn cyflawni gofynion y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (sector cyhoeddus y DU) newydd, sy'n cael eu mandadu o 1 Ebrill 2025 ac maent yn cynnwys Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (GIAS) yr IIA a'r Nodyn Gweithredu: Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang sector cyhoeddus y DU a Chod Ymarfer CIPFA ar gyfer Llywodraethu Archwilio Mewnol mewn Llywodraeth Leol yn y DU. Mae hefyd yn cyd-fynd â'r arferion sy'n cael e hargymell ar gyfer goruchwylio archwilio mewnol, fel y nodir yn Natganiad Sefyllfa CIPFA: Pwyllgorau Archwilio mewn Awdurdodau Lleol a'r Heddlu 2022.	

1. Cyflwyniad

1.1 Mae Safon 11.3 y Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang (GIAS) yn gofyn i'r prif swyddog archwilio rannu canlyniadau gwasanaethau archwilio mewnol gyda'r bwrdd¹ ac uwch reolwyr yn rheolaidd ac ar gyfer pob gweithgaredd.

¹ Mae'r GIAS yn cydnabod fod strwythurau llywodraethu neu ddeddfwriaethau neu reoliadau eraill yn y sector cyhoeddus yn gallu effeithio ar sut y gweithredir y safonau, yn enwedig wrth gyfeirio at y 'bwrdd'. Dyma'r achos mewn llywodraeth leol yn y DU, lle nad oes opsiwn rhesymol arall ar gyfer y 'bwrdd', fel y disgrifir yn y GIAS. Felly, datblygwyd y Cod er mwyn darparu ar gyfer llywodraethu archwilio mewnol mewn ffordd briodol ar gyfer cyrff llywodraeth leol yn y DU. Mae'n cynnwys rolau a chyfrifoldebau'r pwyllgor archwilio, uwch reolwyr a'r rheiny sydd â chyfrifoldeb am lywodraethu archwilio mewnol.

1.2 Yn ychwanegol at hyn, mae Safon 15.1 yn gofyn i'r prif swyddog archwilio rannu'r cyfathrebiad olaf gyda'r rheiny a all sicrhau bod y canlyniadau'r cael eu hystyried yn briodol.

1.3 Mae'r adroddiad hwn yn diweddarau'r Pwyllgor, fel y mae'r sefyllfa ar 31 Mawrth 2025, ar yr archwiliadau a gwblhawyd ers y diweddariad diwethaf ar 31 Ionawr 2025, llwyth gwaith presennol archwilio mewnol a'n blaenoriaethau ar gyfer y tymor byr a chanolig wrth symud ymlaen.

2. Argymhelliad

2.1 Bod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystyried:

- canlyniad gweithgareddau Archwilio Mewnol,
- y sicrwydd a ddarparwyd a'n
- blaenoriaethau wrth symud ymlaen.

Diweddariad Archwilio Mewnol

Mai 2025

Marion Pryor BA MA CMIIA CPFA ACFS

Pennaeth Archwilio a Risg

Cynnwys

Crynodeb o Waith Sicrwydd a Gwblhawyd ers y Diweddariad Diwethaf	1
Cyrchfan– Tîm Morwrol: Prosesau Incwm (Adolygiad Cyntaf)	2
Safonau Diogelwch Data y Diwydiant Cardiau Talu	2
Rhaglenni Grant Addysg Gynnar a Gofal Plant	3
Rheoli Asedau'r Cyngor (YM14)	3
Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (Adolygiad Cyntaf)	4
Adennill dyledion y Dreth Gyngor, Ardrethi Annomestig a Mân Ddyledion (Ail Adolygiad)	4
Gwaith ar y Gweill	5
Camau Gweithredu sy'n Weddill	5
Blaenoriaethau	6
Blaenoriaethau Tymor Byr/Canolig	6
Blaenoriaethau yn y Tymor Hwyl	6
Newidiadau i'r Safonau Archwilio Mewnol	6

Crynodeb o Waith Sicrwydd a Gwblhawyd ers y Diweddariad Diwethaf

- Mae'r adran hon yn rhoi trosolwg o adroddiadau sicrwydd a gwblhawyd ers y cyfarfod ym mis Chwefror 2025, gan gynnwys y radd sicrwydd gyffredinol a nifer y materion/risgiau/cyfleoedd a godwyd.
- Rydym wedi cwblhau **chwech** darn o waith sicrwydd yn ystod y cyfnod, ac maent wedi'u crynhoi isod. Ceir trafodaeth fwy manwl arnynt yn ddiweddarach yn yr adroddiad:

Teitl	Lefel Sicrwydd	Critigol	Sylweddol	Cymedrol
Cyrchfan – Tîm Morwrol: (Adolygiad Cyntaf)	Rhesymol	0	1	1
Safonau Diogelwch Data y Diwydiant Cerdyn Talu	Rhesymol	0	2	3
Rhaglenni Grant Addysg Gynnar a Gofal Plant	Rhesymol	0	2	5
Rheoli Asedau Ffisegol y Cyngor (YM14)	Rhesymol	0	3	1
Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (Adolygiad Cyntaf)	Cyfyngedig	0	1	3
Adennill Dyledion y Dreth Gyngor, Ardrethi Annomestig a Mân Ddyledion (Ail Adolygiad)	Cyfyngedig	0	2	4

Cyrchfan- Tîm Morwrol: Prosesau Incwm (Adolygiad Cyntaf)

Sicrwydd Rhesymol	Materion / Risgiau / Cyfleoedd	
	0	Critigol
	1	Sylweddol
	1	Cymedrol

- Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn allweddol canlynol:
A yw rheolwyr wedi mynd i'r afael â'r 'Materion / Risgiau / Cyfleoedd' a godwyd yn ein hadroddiad ym mis Mehefin 2024?
- Mae ein hadolygiad dilynol wedi dod i'r casgliad fod Tîm Morwrol y Swyddogaeth Cyrchfan wedi gwneud cynnydd sylweddol o ran cryfhau ei brosesau incwm, gan leihau'r risg o dwyll a gwallau.
- Roedd y prif welliannau'n cynnwys:
 - Lleihau dibyniaeth ar arian parod drwy gyflwyno taliadau drwy'r system Rheoli Cysylltiadau Cwsmer a chyflwyno darllenwyr cardiau llaw ar draethau a porthladdoedd.
 - Adolygiad llawn ar ffioedd a thaliadau morwrol i gyd-fynd â safonau'r diwydiant.
 - Cofnodion canolog ac anfonebau'n rhestru eitemau ar gyfer digwyddiadau ffilmio.
 - System well ar gyfer olrhain cofrestriadau badau dŵr a chysoni stoc blynyddol.
 - Goruchwyllo a gwirio derbyniadau swyddogol yn well ac yn annibynnol.
- Mae pump allan o'r saith mater a nodwyd wedi'u datrys, a bydd y ddau sy'n weddill wedi'u cwblhau erbyn diwedd Ebrill 2025. Mae'r sgôr sicrwydd yn **'rhesymol'**, ac ni chynhelir unrhyw adolygiad ffurfiol pellach, er y bydd monitro mewnol yn parhau.

Safonau Diogelwch Data y Diwydiant Cardiau Talu

Sicrwydd Rhesymol	Materion / Risgiau / Cyfleoedd	
	0	Critigol
	2	Sylweddol
	3	Cymedrol

- Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn allweddol canlynol:
A oes gan y Cyngor drefniadau addas ar waith i sicrhau bod taliadau a wneir â chardiau'n ddiogel, yn unol â Safonau Diogelu Data'r Diwydiant Cardiau Talu?
- Daw ein hadolygiad i'r casgliad bod gan y Cyngor, at ei gilydd, drefniadau rhesymol ar waith i sicrhau ei fod yn cydymffurfio ym mwyafrif y meysydd ar draws ei sianeli talu (e.e. dyfeisiadau sglodyn a rhif adnabod yn safleoedd y Cyngor, a thaliadau ar-lein ar ei wefan). Fodd bynnag, mae taliadau a wneir dros y ffôn angen eu lliniaru ymhellach er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth, ac mae gan y Cyngor brosiect parhaus i ddefnyddio datrysiad arall sy'n cydymffurfio yn lle taliadau dros y ffôn yn ei ganolfan alwadau.
- Nid yw datrysiad cyffelyb ar gael ar gyfer systemau a weithredir mewn Canolfannau Hamdden ac yn yr Oriel ar hyn o bryd, ac mae parhau i ddefnyddio taliadau dros y ffôn o fewn proses nad yw'n cydymffurfio yn cynyddu'r risg o gyfaddawdu data cwsmeriaid, dirwyon ariannol i'r Cyngor neu stopio'r gwasanaethau talu â cherdyn.
- O fis Ebrill 2024, mae angen sganiau bregusrwydd allanol ar gyfleusterau'r wefan, ond nid yw trefniadau ar waith hyd yma.
- At ei gilydd, mae ein hadolygiad yn gadarnhaol. Mae'r archwiliad, a gwblhawyd gan arbenigwyr archwilio TG arbenigol o Gyngor Dinas Salford, yn amlinellu saith argymhelliad i wella trefniadau'r Cyngor ar gyfer sicrhau cydymffurfiaeth. Gwnaethom asesu'r rhain yn erbyn matrices rheoli risg y Cyngor a'n methodoleg archwilio mewnol ein hunain, ac rydym wedi cytuno ar gynllun gweithredu gyda rheolwyr. O fewn cwmpas ein hadolygiad, gallwn roi lefel **'resymol'** o sicrwydd o ran llywodraethiant, rheoli risg a rheolaeth yn y maes hwn.

Rhaglenni Grant Addysg Gynnar a Gofal Plant

Sicrwydd Rhesymol	Materion / Risgiau / Cyfleoedd	
	0	Critigol
	2	Sylweddol
	5	Cymedrol

12. Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn allweddol canlynol:
A oes gan y Cyngor drefniadau effeithiol ar waith i gymhwyso a gweithredu Rhaglen Gyfalaf Gofal Plant a Blynyddoedd Cynnar a Rhaglen Grantiau Cyfalaf Cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru er mwyn datblygu gofal plant ac addysg a gofal plant cyfrwng Cymraeg mewn ffordd deg a chadarn?
13. Yn gyffredinol, mae trefniadau'r Cyngor ar gyfer cyflawni'r rhaglenni hyn yn rhesymol, ond mae angen eu gwella er mwyn cydymffurfio'n llawn â chanllawiau Llywodraeth Cymru er mwyn sicrhau tegwch a chadernid.
14. Ar hyn o bryd, nid yw'r Cyngor yn galluogi lleoliadau gofal plant nas cynhelir i fanteisio at Addysg Gynnar (10 awr) na chyllid Dechrau'n Deg, a dyma'r unig gyngor yng Nghymru gyda'r cyfyngiad hwn, sy'n groes i ganllawiau LIC. Mae angen adolygu'r polisi hwn ar frys.
15. Mae achosion busnesu ar gyfer cyllid cyfalaf yn seiliedig ar ymchwil ac ymgynghoriad, ond mae angen data gwell ac asesiadau effaith mwy manwl, yn enwedig o ran lleoliadau gofal plant lleol. Dylai cynigion yn y dyfodol gyd-fynd yn well ag arfer gorau a chanllawiau LIC.
16. Yn gyffredinol, mae prosesau caffael wedi bod yn deg, gyda chefnogaeth ar gael ar gyfer tendro. Fodd bynnag, mae un her mewn perthynas â dyfarnu contract penodol yn amlygu'r angen am dryloywder parhaus a thegwch, ac i gynnal hyder rhanddeiliaid.
17. Nid yw cyllid Dechrau'n Deg ar gael yn rheolaidd mewn lleoliadau cymwys, ond mae'r Cyngor yn bwriadu ehangu hyn er mwyn cyd-fynd â cham cyflwyno 3 LIC, gan geisio bod yn weithredol erbyn 2028.
18. Mae'r Cyngor yn mynd i'r afael â'r materion hyn yn weithredol. Bydd monitro ansawdd gwell ac adrodd cynnydd rheolaidd i uwch reolwyr yn gwella llywodraethu ac yn sicrhau cydymffurfiaeth â'r gofynion. Tra bod gwelliannau ar y gweill, gallwn ddarparu sicrwydd **'rhesymol'** a byddwn yn parhau i fonitro gweithredu camau gweithredu'n agos.

Rheoli Asedau'r Cyngor (YM14)

Sicrwydd Rhesymol	Materion / Risgiau / Cyfleoedd	
	0	Critigol
	3	Sylweddol
	1	Cymedrol

19. Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn allweddol canlynol:
A oes trefniadau effeithiol ar waith gan y Cyngor i reoli'r risg strategol na fydd asedau ffisegol y Cyngor yn addas yn y dyfodol, neu na fyddant yn diwallu anghenion trigolion, busnesau ac ymwelwyr?
20. Mae'r Cyngor wedi sefydlu fframwaith strategol i reoli'r risg na fydd ei asedau ffisegol yn bodloni gofynion yn y dyfodol, yn enwedig drwy ei Gynllun Strategol Rheoli Asedau (AMSP) pum mlynedd. Fodd bynnag, mae angen gwaith pellach er mwyn cryfhau llywodraethiant, gwaith monitro ac atebolrwydd er mwyn sicrhau bod y canlyniadau a fwriedir yn cael eu darparu'n llwyddiannus. Mae'r prif ddatblygiadau'n cynnwys:
 - Cymeradwyo Cynllun Strategol Rheoli Asedau yn mis Mawrth 2024, gan anelu at bortffolio asedau cynaliadwy ac effeithiol.
 - Camau cychwynnol a gymerwyd i wella ansawdd data asedau, gan gynnwys system rheoli eiddo newydd ac arolygon ar gyflwr.
 - Addasu'r Strategaeth Rheoli Asedau Prifffyrdd (HAMS) yn 2023 a Strategaeth Gyfalaf glir yn alinio buddsoddi gyda blaenoriaethau corfforaethol.
21. Fodd bynnag, mae sawl bwlch yn bodoli:
 - Nid yw strwythurau llywodraethu, megis y Grŵp Asedau a Thir wedi gweithredu AMSP ac mae diffyg goruchwyllo camau HAMS, yn enwedig mewn perthynas â datgarboneiddio.
 - Mae angen mireinio rhagolygon ariannol ar gyfer y Strategaeth Gyfalaf a hynny drwy asesu costau strategaethau corfforaethol yn well.
 - Proses rymus ar gyfer gwireddu buddion a'r gwersi a ddysgwyd mewn prosiectau cyfalaf.
22. Er gwaethaf y materion hyn, mae cynnydd ers yr adolygiad diwethaf yn darparu sicrwydd **rhesymol** ar gyfer yr ymrwymiad i reoli'r risg hon.

Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl (Adolygiad Cyntaf)

Sicrwydd Cyfyngedig	Materion / Risgiau / Cyfleoedd	
	0	Critigol
	1	Sylweddol
	3	Cymedrol

23. Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn allweddol canlynol:
A yw rheolwyr wedi mynd i'r afael â'r 'Materion / Risgiau / Cyfleoedd' a godwyd yn ein hadroddiad ym mis Mehefin 2024?
24. Mae ein hadolygiad dilynol wedi dod i'r casgliad fod y Gwasanaeth Tai wedi gwneud cynnydd da o ran gwella ei brosesau sy'n berthnasol i Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, a hynny'n benodol drwy wella rheolyddion taliadau, sy'n helpu i leihau'r risg o dwyll, gwallau a thaliadau dyblyg.
25. Mae'r gwelliannau allweddol yn cynnwys troi at system 'Caffael i Dalu' (P2P) mwy diogel, gan ychwanegu cymorth gweinyddol er mwyn cryfhau goruchwyliaeth, adennill taliadau dyblyg gwerth £4k blaenorol a diweddarau gwefan y Cyngor er mwyn cynnwys polisi Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl cyfredol.
26. Fodd bynnag, mae sawl gwendid allweddol dal i fodoli:
 - Ni lwyddwyd i adennill taliad gwerth £5k.
 - Mae diffyg golwg cyflawn ar y broses Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl wrth adrodd ar berfformiad, ac nid yw'n cael ei ddilysu'n annibynnol sy'n golygu y gall data fod yn anghywir.
 - Mae mesurau diogelu cyfreithiol ar goll, gan nad yw grantiau i berchen-feddianwyr wedi'u cofnodi ar y gofrestr pridiannau tir lleol nac fel cyfyngiad ar y Gofrestrfa Dir, a all arwain at golledion ariannol.
 - Mae bylchau gweinyddol dal yn parhau, gyda chofnodion anghyflawn mewn perthynas â gwaith a gymeradwywyd, gwaith sydd ar waith a gwaith wedi'i gwblhau, gan gynyddu'r posibilrwydd o wallau.
27. Er gwaethaf y camau cadarnhaol, mae'r materion parhaus hyn dal i beri risg i'r Cyngor, ac mae angen gwelliannau pellach er mwyn darparu proses Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl grymus ac atebol.
28. Byddwn, felly, yn cynnal adolygiad dilynol ffurfiol arall ym mis Hydref 2025 er mwyn sicrhau bod y materion/risgiau/cyfleoedd sy'n weddill yn derbyn sylw a bod y gwelliannau'n rhai effeithiol.

Adennill dyledion y Dreth Gyngor, Ardrethi Annomestig a Mân Ddyledion (Ail Adolygiad)

Sicrwydd Cyfyngedig	Materion / Risgiau / Cyfleoedd	
	0	Critigol
	2	Sylweddol
	4	Cymedrol

29. Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn allweddol canlynol:
A yw rheolwyr wedi mynd i'r afael â'r 'Materion / Risgiau / Cyfleoedd' a godwyd yn ein hadroddiad ym mis Medi 2023?
30. Mae'r Gwasanaeth wedi gwneud cynnydd pellach ers yr adolygiad gwreiddiol ym mis Medi 2023, yn bennaf, sefydlu taliadau rhagdaliad/taliad cyntaf, symleiddio prosesau taliadau cwsmer ar wefan y Cyngor ac alinio'r system ariannol mân ddyledion gyda'r broses bilio ac adennill.
31. Mae mwy o oruchwyliaeth yn digwydd er mwyn rhoi cyfle i drafod achosion cymhleth, ac mae gwerth oddeutu £500k o hen fân ddyledion a godwyd cyn 2023 wedi gostwng, yn bennaf drwy ganslo a dileu, ond hefyd wrth dderbyn rhai taliadau sylweddol a sefydlu cynlluniau talu.
32. Mae asesiad rheolaidd o ddyledion y Dreth Gyngor a'r Ardrethi Annomestig wedi arwain at ddileu cyfanswm o bron i £650k. Yn ogystal, cyflwynwyd system newydd i awtomeiddio rhannau o'r broses adennill y Dreth Gyngor fydd yn rhoi cyfle i staff fuddsoddi mwy o amser mewn dadansoddi dyledion y Dreth Gyngor mwy cymhleth sydd angen ymyrraeth arbenigol.
33. Er gwaethaf y cynnydd, mae hen ddyledion sylweddol dal heb eu datrys oherwydd diffyg adnoddau ac am nad yw camau cyfreithiol wedi'u cymryd i adennill mân ddyledion. Mae'r angen i flaenoriaethu'r gwaith i adennill balansau cyfredol wedi amharu ar y gallu i ganolbwyntio ar ôl-ddyledion hyn.
34. Heb adnoddau ychwanegol, bydd datrys y sefyllfa hon yn heriol.
35. Bydd adolygiad llawn ar y broses adennill ddiwygiedig wedi'i gynnwys yn y Strategaeth Archwilio Mewnol a'r Cynllun ar gyfer 2025/26. Bydd hyn yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor fod mesurau wedi'u cymryd er mwyn cryfhau'r broses adennill wrth symud ymlaen.

Gwaith ar y Gweill

36. Mae'r gwaith canlynol ar y gweill ar hyn o bryd:

Maes	Rheswm am yr Archwiliad	Cam
Y Fenter Twyll Genedlaethol	Strategaeth Atal Twyll, Llwgwrwbrwyo a Llygredd 2025-2028	Derbyniwyd yr adroddiadau paru data ddiwedd Rhagfyr 2024. Rydym yn adolygu'r paru data risg uchel ar hyn o bryd.
Cyllid Gofal Preswyl Oedolion - Asesiadau Ariannol	Ar gais y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151	Adroddiadau Drafft a Gyhoeddwyd
Sail y Dreth Gyngor	Ar gais y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151	Gwaith Maes
Archwiliad TG: Rheoli'r Ddesg Wasanaeth	Cofrestr Risgiau Strategol (YM3)	Gwaith Maes
Archwiliad TG: Seiberddiogelwch mewn Ysgolion	Cofrestr Risgiau Strategol (YM3)	Gwaith Maes
Risg Strategol: Tlodi	Cofrestr Risgiau Strategol (YM11)	Gwaith Maes
Rheoli Perfformiad	Strategaeth Archwilio Mewnol 2025-26	Pennu Cwmpas
Archwiliad TG: Rheoli Cyflenwyr TG	Adolygiad Dilynol Cyntaf	Pennu Cwmpas

Camau Gweithredu sy'n Weddill

37. Mae gwaith yn mynd rhagddo i gefnogi gwasanaethau i roi sylw i'r holl 'Faterion / Risgiau / Cyfleoedd' a godwyd a rhoi'r holl gamau gweithredu sy'n weddill ar waith.
38. Ar 31 Mawrth 2025, ar hyn o bryd nid oes unrhyw gamau gweithredu sydd wedi cyrraedd eu dyddiad targed i'w cwblhau sydd wedi dod yn 'hwyr'.
39. Mae adroddiad mwy manwl wedi'i gyflwyno ar wahân yn cynnwys yr holl gamau sy'n weddill.

Blaenoriaethau

Blaenoriaethau Tymor Byr/Canolig

40. Mae ein gwaith presennol i'w weld yn yr adran Gwaith ar y Gweill yn gynharach yn yr adroddiad. Rydym yn y broses o gwblhau'r archwiliadau sy'n weddill o'r Strategaeth Archwilio Mewnol Blyneddol ar gyfer 2024/25, ac mae gwaith ymgynghori'n parhau ar Strategaeth Archwilio Mewnol 2025-26.
41. Mae gwaith yn parhau ar Strategaeth Atal Twyll, Llwgwrwobrwyo a Llygredd 2022-2025, a bydd adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ar gynnydd y strategaeth yn ystod cyfarfod mis Medi 2025.
42. Mae'r Pennaeth Archwilio a Risg wedi bod yn rhan fawr o weithgor CIPFA er mwyn ymateb i'r broses o gyflwyno Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang.

Blaenoriaethau yn y Tymor Hwyr

Newidiadau i'r Safonau Archwilio Mewnol

43. Mae'r Safonau Archwilio Mewnol Byd-eang ar gyfer Sector Cyhoeddus y DU yn weithredol ers 1 Ebrill 2025, ac wedi cymryd lle Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus (PSIAS).
44. Er bod y safonau newydd yn dod i rym ar 1 Ebrill 2025, ni fydd disgwyl i dimau archwilio mewnol gydymffurfio'n llawn â nhw ar y dyddiad hwn. Mae CIPFA'n cydnabod y bydd timau'n cydymffurfio'n raddol a bydd angen amser arnynt i bontio a dod yn gyfarwydd â'r safonau newydd. Mae'n newid sylweddol fydd yn golygu y bydd angen i dimau archwilio mewnol adolygu eu harferion gweithio i sicrhau eu bod yn cydymffurfio â'r safonau a bod ganddynt gynllun gweithredu i sicrhau eu bod yn cydymffurfio.
45. Mae CIPFA wedi cyhoeddi briff ar y safonau archwilio mewnol newydd ar gyfer aelodau pwyllgorau archwilio - Diweddariad Pwyllgorau Archwilio, Rhifyn 42, a anfonwyd ymlaen at y Pwyllgor ar 17/04/25.
46. Bydd hunan asesiad dadansoddi'r bwlch a chynllun gweithredu'n cael eu cyflwyno i gyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ym mis Gorffennaf.